

Raisio

Maakaasuputken länsilajennuksen Naantalin
haaran linjausvaihtoehtojen arkeologinen
inventointi

Jouko Pukkila 2008
Museovirasto

Tiivistelmä

Museoviraston arkeologian osasto teki arkeologisen inventoinnin Raisiossa maakaasuputken Naantalin haaralla inventoimalla kaksi eri linjausvaihtoehtoa 25.-26.5.2008. Alueelta, jolta ei aiemmin tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä irtaimia muinaisesineitä, löydettiin kahden maastopäivän aikana pääasiassa historiallisen ajan maa- ja kivirakenteita. Kiinnostavimmat ovat reunoilta kivetty lähde ja muutaman pienen kivilatomuksen muodostama ryhmä, jonka ikä tai tarkoitus ei selvinnyt inventoinnin aikana.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
2. Tutkimusalueen luonne	3
3. Hakemistot	4
Lähestymiskartta	5
4. Kohdekuvaukset	6
4.1. Tentatiivikohteet	6
4.2. Muut kohteet	30

1. Johdanto

Museovirasto teki arkeologisen inventoinnin Raisiossa Kaanaan alueella toukokuussa 2008 maakaasuputken Naantalin haaraputken kahdella vaihtoehtoisella linjauksella. Maastotyölle varattiin kaksi työpäivää ja esitöille sekä kertyneen aineiston muokkaamiselle raportointikuntoon kolme työpäivää.

Maastotyön suoritti 26.–27.5.2008 arkeologi Jouko Pukkila Museoviraston arkeologian osastolta. Työtä valvoi intendentti Tuula Heikkurinen-Montell Museovirastosta. Kustannuksista 1350 € vastasi Gasum Oy.

Tutkimusalueita ei ole arkeologisesti aikaisemmin tarkastettu eikä sieltä myöskään tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä tai irtolöytöjä.

Työn aikana molemmat linjausvaihtoehdot kuljettiin läpi. Käytännössä työ toteutettiin maastotarkastuksena, jossa huomio kiinnitettiin muinaisjäännösten maanpinnalle näkyviin osiin. Maanpinnan alaisia muinaisjäännöksiä tai maanpinnalle näkyvien kohteiden maanpinnan alaisia osia etsittiin kairaamalla maaperää ns. t-piikillä sekä tarkastamalla linjalla olevat ne kohdat, joissa maanpinta oli rikkoutunut: äestetyt pellot, tuulen kaatamien puiden juurakot jne. Puutarhan alueella liikkumisesta sovittiin maanomistajan kanssa.

Tarkastusajankohtana kasvillisuus peitti jo maastoa monin paikoin haitaten tarkastelua. Osassa metsäalueita aluskasvillisuus kuitenkin puuttui sankan kuusikon takia, jolloin maanpintaa pystyi tarkastamaan melko hyvin. Puutarhan alueella kasvoi heinää, joten havaintojen teko siellä oli vaikeaa.

Maakaasuputken linjausvaihtoehtojen eteläpää oli yhteinen Vantontielle asti, josta itäinen linjausvaihtoehto suuntautui pohjoiseen Pitkänperäntien suuntaisena puutarhan ja metsän reunassa Tunnelitien ja E18-tien yli. Läntinen vaihtoehto noudatteli Vantontietä sen eteläpuolella. Yhteinen osuus on pituudeltaan nelisensataa metriä, itäisempi vaihtoehto n. 1,4 km ja läntisempi n. 1,6 km.

Maastotyön aikana dokumentoitiin 12 kohdetta seuraavasti (havaintojärjestyksessä):

Itäinen linjausvaihtoehto:

4.2.1. jätekiveä ym. sisältävä röykkiö

4.2.2. muokattu maastonkohta, todennäköisesti jokin maankaatopaikka

4.1.1. kivetty (?) vesikuoppa

4.1.2. pienten kiviröykkiöiden ryhmä

4.2.3. luontaista kivikkoa tai mahdollisesti louhosjätettä

4.2.4. kivikkoa maanotto paikalla (?)

4.1.3. peltoröykkiö

4.1.4. peltoröykkiö

Läntinen linjausvaihtoehto:

4.2.5. betoninen rakennuksen kivijalka

4.2.6. käytöstä jäänyt pellon osa

4.1.5. kivetty lähde

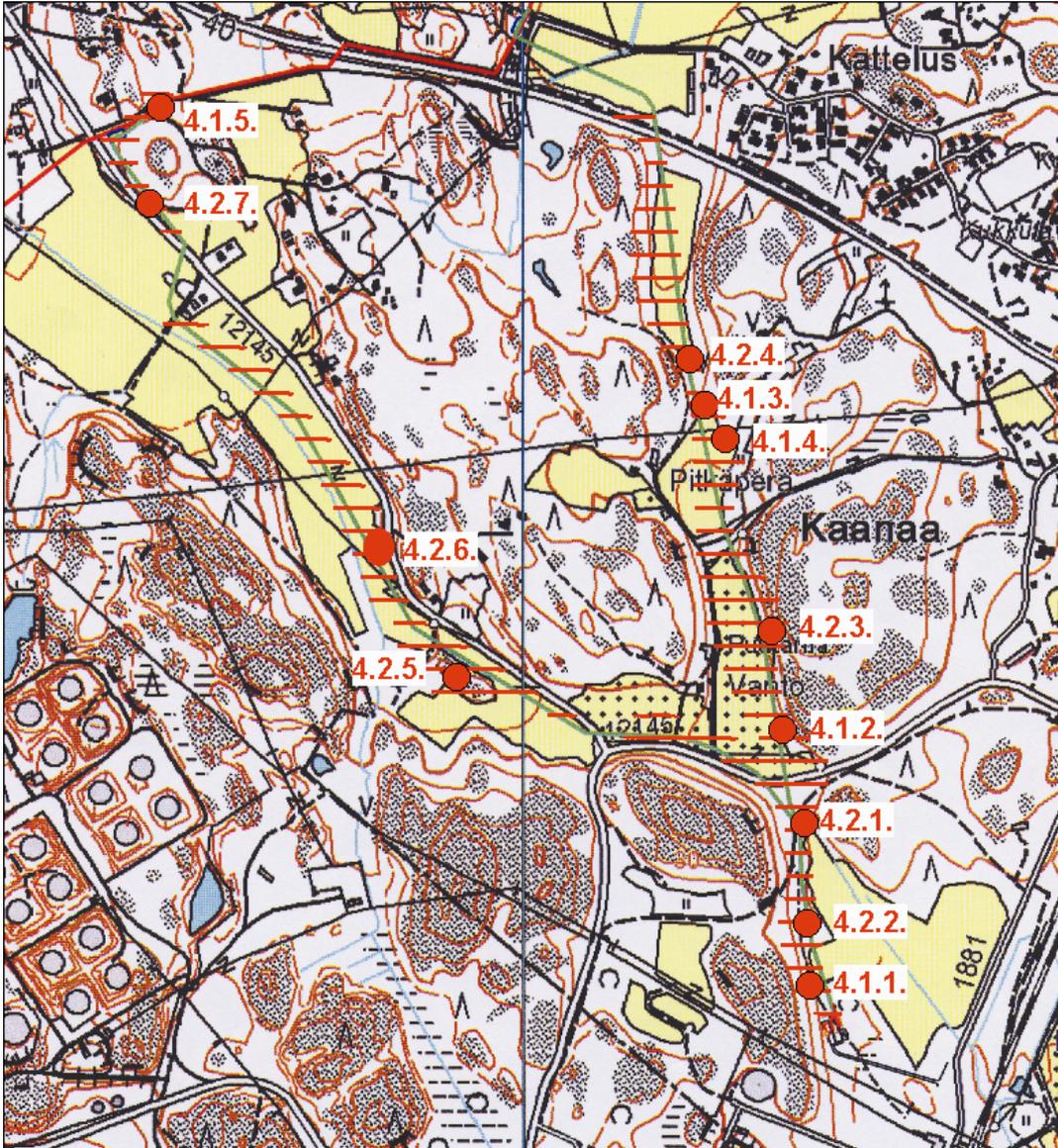
4.2.7. lähde

Kaikki näistä eivät täytä muinaisjäännösten kriteeriä, vaan ne dokumentoitiin siksi, että ne ovat ihmisen toiminnan tuloksena syntyneitä ja saattavat tulevaisuudessa aiheuttaa löytöilmoituksen. Inventoijan näkemyksen mukaan kohteet 4.1.1., 4.1.2. ja 4.1.5. voivat täyttää muinaisjäännökselle asetetut kriteerit, mahdollisesti myös 4.1.3. ja 4.1.4. Muut ovat luonnonkohteita tai rakennelmina uusia.

Turussa 17.7.08

Jouko Pukkila

Inventoinnin suorittaja

Kartta 1: linjausvaihtoehdot ja niillä inventoidut alueet. Kohteet on merkitty punaisella ympyrällä ja numeroitu havaintojärjestyksessä, vihreä viiva tarkoittaa linjausvaihtoehtoja ja punainen päähaara, johon sivuhaarat liittyvät. Mk 1:10 000

2. Tutkimusalueen luonne

Linjausvaihtoehdot kulkevat kallioiden välissä olevilla tasaisemman maan alueilla, jotka pääasiassa ovat joko vanhoja peltoalueita tai edelleen viljelyksessä. Vain haaroille yhteinen eteläpää oli pääasiassa metsämaata, ylempänä kaunista lehtomaista maastoa ja alempana karumpaa kuusikkoa. Lätisemmän haaran päässä lännessä oli meneillään useampiakin rakennustyömaita, sekä tietöitä että uudisrakentamista. Muuten asutus oli karttaan merkityn kaltainen. Alueiden korkeudet olivat pääasiassa 10–20 m mpy siten, että maasto nousi kohti etelää. Itäisen haaran pohjoispäässä linjaus kulki 5 m mpy korkeuskäyrän alapuolella. Maankohoamisnopeuden perusteella viimeksi mainittu alue

on noussut merestä vasta viimeisen tuhat vuoden aikana, muut osat ovat vanhempia ja niillä periaatteessa on ollut edellytyksiä tulla asutetuksi jo rautakauden alkupuolella.

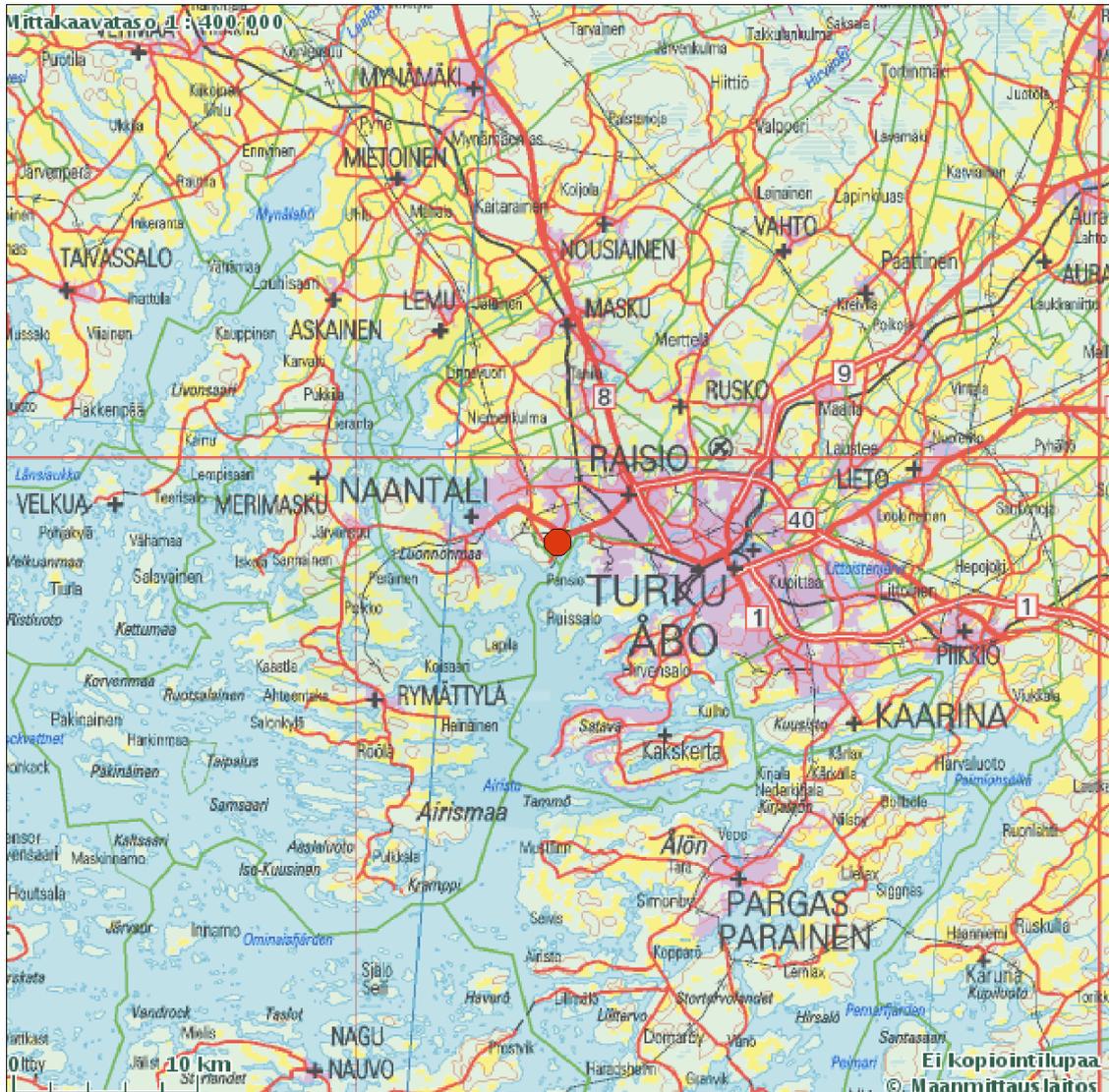
3. Hakemistot

Tentatiivikohteet

- 4.1.1. kivetty (?) vesikuoppa
- 4.1.2. pienten kiviröykkiöiden ryhmä
- 4.1.3. peltoröykkiö
- 4.1.4. peltoröykkiö
- 4.1.5. kivetty lähde

Muut kohteet

- 4.2.1. jättekiveä ym. sisältävä röykkiö
- 4.2.2. muokattu maastonkohta, todennäköisesti jokin maankaatopaikka
- 4.2.3. luontaista kivikkoa tai mahdollisesti louhosjätettä
- 4.2.4. kivikkoa maanottoaikalla (?)
- 4.2.5. betoninen rakennuksen kivijalka
- 4.2.6. käytöstä jäänyt pellon osa
- 4.2.7. lähde

Raisio, maakaasuputken länsilaajennus, Naantalin haara. Lähestymiskartta 1:400 000.
© Maanmittauslaitos.

4. Kohdekuvaukset

4.1. Tentatiivikohteet

4.1.1. Raisio Perttalanmaa

Perustiedot

MJ-tyyppi:	maarakenteet
Tyyppin tarkenne:	kuopat
Ajoitus:	historiallinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	104309 TURKU
Merkitty peruskartalle:	ei
Koordinaatit:	p: 6715047 i: 3230434 z: n. 10 m mpy
Koordinaattiselite:	kuopan sijainti, mitattu peruskartalta
Pinta-ala:	-
Etäisyystieto:	4,9 km Naantalın kirkosta itäkaakkoon

Omistajatiedot

Alue tai rekisterikylä:	Kaanaa
Tila:	680-437-31-7 Perttalanmaa
Omistaja:	Neste Oil Oyj
Osoite:	PL 95, 00095 NESTE OIL
Lisätietoja:	

Arkistotiedot

Ei aiempia tietoja

Inventointi 2008

Aika:	Jouko Pukkila 26.5.2008
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Lähestymiskartta 1:400 000 Peruskarttaote 1:2000
Digikuva:	DG 122

Kohdekuvaus

Pieni kivetty tai kivikkoiseen rinteeseen kaivettu kuoppa, ilmeisesti vesikuoppa.

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Pääasiassa lehtipuita, haapaa, tammea, koivua ja pähkinäpensasta kasvava itärinne, jossa aluskasvillisuus on pääasiassa kieloa. Alempana rinne tasaantuu ja puusto muuttuu kuusivaltaiseksi, lännen suuntaan rinne kohoaa ja muuttuu kallioiseksi.

Kohteen kuvaus:

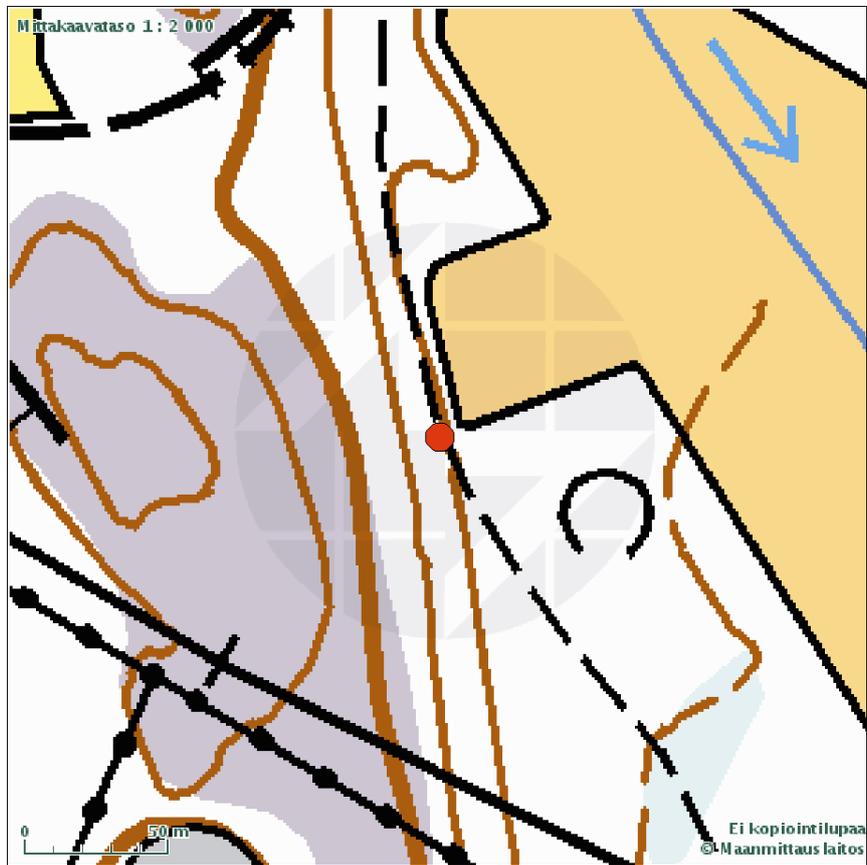
Rinteen itäpuolella on pellossa laajennus länsisuuntaan, jonka lounaiskulmasta 10-12 m lounaaseen on halkaisijaltaan n. 70 cm laajuinen, 40 cm:n syvyinen kuoppa. Kuopan vieressä on matala, n. metrin laajuinen kivikasa, jossa on 20-40 cm kokoisia kiviä ja joka on syntynyt kuopan kaivussa. Kuopan seinämissä on kiviä niin, että se vaikuttaa kivetyltä, mutta kuopasta kaivetusta maasta päätellen paremminkin on kyse kivikkoisesta rinteestä johtuva asia eikä rakenteellinen yksityiskohta.

Raisio Perttalanmaa

Raisio, maakaasuputken Naantalin haara. Sijaintikartta. 1:16 000. © Maanmittauslaitos.

Raisio
Perttalanmaa

Raisio Perttalanmaa, rinteeseen kaivettu vesikuoppa. Yksityiskohtakartta. Mk 1:2000.
© Maanmittauslaitos.

DG 122. Raisio Perttalanmaa. Pieni vesikuoppa rinteessä. Etualalla vasemmalla on kasvillisuuden seassa kuopasta nostettuja kiviä. Kuvannut Jouko Pukkila 26.5.2008. N.

4.1.2. Raisio Vanha-Vanto

Perustiedot

MJ-tyyppi:	kivirakenteet
Tyyppin tarkenne:	latomukset
Ajoitus:	historiallinen?
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	4
Peruskartta:	104309 TURKU
Merkitty peruskartalle:	ei
Koordinaatit:	p: 6715482 i: 3230421 z: 10-15 m mpy
Koordinaattiselite:	latomusalueen keskikohta, mitattu peruskartalta
Pinta-ala:	-
Etäisyystieto:	4,5 km Naantalin kirkosta itäkaakkoon

Omistajatiedot

Alue tai rekisterikylä:	Polusmäki
Tila:	680-426-1-139 Vanha-Vanto
Omistaja 1:	Lepistö Tanja Hannele
Omistaja 2:	Lepistö Matti Mikael
Osoite:	Lemmikkikatu 3, 21110 NAANTALI
Lisätietoja:	

Arkistotiedot

Ei aiempia tietoja

Inventointi 2008

Aika:	Jouko Pukkila 26.5.2008
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Peruskarttaote 1:20 000
Digikuva:	DG 123:1-4

Kohdekuvaus

Pienien kivilatomusten ryhmä tasaisessa maastossa kuusimetsässä, puutarhan itäpuolella.

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Enimmäkseen isoja kuusia kasvavaa metsää puutarhan itäreunassa, sitä rajaavan ojan itäpuolella. Itään maasto alkaa kohota ja muuttuu kallioiseksi. Maanpintaa peittää karike ja aluskasvillisuutena on paikoitellen kieloja.

Kohteen kuvaus:

Kentällä on tehty muistiinpanot neljästä latomuksesta.

- A) 10-20 cm kokoisista pyöreistä kivistä tehty latomus, jonka halkaisija on n. metrin ja korkeus 15-20 cm. Ainakin keskellä on useampi kivikerros. Latomus on ympäristöstään 10-15 cm kohoavan, n. kolmen metrin laajuisen maakumpareen eteläreunassa. Kumpareen maa on pehmeämpää ja vähemmän kivistä kuin viereisen tasamaan.
- B) Latomuksesta A n. 10 m pohjoiseen on vierekkäin kaksi muuta latomusta n. 8 metriä puutarhaa rajaavan ojan metsänpuoleisesta reunasta. Latomus B on lähempänä A:ta ja käsittää vain kolme vierekkäistä kiveä runsaan metrin laajuisen kumpareen reunassa. Kumpare voi olla rakenteen osa, mutta sen on voinut nostaa myös päällä kasvava iso kuusi – tosin muiden kuusien alla ei vastaavia kumpareita lähistöllä havaittu. Kumpareen luoteispuolella on tasamaalla muutama kivi näkyvissä ja voi olla mahdollista, että ne yhdistävät tämän latomuksen latomukseen C.
- C) Latomus C on edellisen luoteispuolella, sen reunasta ojaan on matkaa viitisen metriä. Latomus sijaitsee matalan ja tasapintaisen, n. metrin laajuisen maakiven itäpuolella. Latomus on n. 2x3 m kokoinen, 20-25 cm korkea ja tehty pyöreistä, halkaisijaltaan 20-50 cm kokoisista kivistä, joita on maanpinnalla näkyvissä kymmenkunta.
- D) Latomus D sijaitsee edellisestä n. 3 m länteen, vain puolitoista metriä ojan reunasta. Sen muodostaa 5 vierekkäin aseteltua kiveä, jotka muodostava vajaan puolikaaren. Kun niitä vastapäätä puolentoista metrin päässä on kaksi kiveä ja kun maa kivien ympärillä on kohollaan, hahmottaa silmä paikalla täyden ympyrän, jollaisesta ei siis ole kyse.

Latomuksille on maastohavaintojen perusteella vaikea esittää tulkintaa. Kivet eivät ole louhoskiviä eivätkä palaneita eikä ainakaan latomus A voi sijaintinsa perusteella olla viljelyrauniokaan, sillä matkaa viereiseen puutarhaan on parisenkymmentä metriä ja sen kiviaines on selvästi valikoitua. Toisaalta maaperän kairaaminen ei tuonut esille kulttuurimaan merkkejä, vaan muualla paitsi kumpareissa maa vaikutti luontaiselta metsämaalta ja siinä oli kiviä. Periaatteessa kaskiröykkiöt voisivat tulla kyseeseen, mutta muualla lähiympäristössä ei latomuksia ollut eikä maaperässä hiiltä. Maankaatopaikkaa vastaan puhunee ainakin A:n selkeästi ladotut kivet. Jonkinlainen historiallisen ajan asuinpaikkaan liittyvä rakennelma, esimerkiksi jokin erillinen aktiviteettialue voisi tulla kyseeseen. Röykkiöiden sijaintikorkeuden perusteella ne on voitu rakentaa jo rautakaudellakin.

Raisio
Vanha-Vanto
Latomusryhmä

Raisio, Vanha-Vanto. Sijaintikartta. Mk 1:16 000. © Maanmittauslaitos.

Raisio
Vanha-Vanto
Latomusryhmä

Raisio Vanha-Vanto. Latomusryhmä. Yksityiskohtakartta. Mk 1:2000. © Maanmittauslaitos.

DG 123:1 Latomus A ja sen yhteydessä oleva maakumpare. Kuvannut Jouko Pukkila 26.5.2008. SW.

DG 123: Latomus B ja sen yhteydessä oleva maakumpare. Kuvannut Jouko Pukkila 26.5.2008. E.

DG 123:3. Latomus C. Kuvannut Jouko Pukkila 26.5.2008. NE.

DG 123:4. Latomus D. Kuvannut Jouko Pukkila 26.5.2008. NE.

4.1.3. Raisio Pitkäperä 1

Perustiedot

MJ-tyyppi:	Röykkiöt
Tyyppin tarkenne:	Viljelyröykkiöt
Ajoitus:	historiallinen
Rauhoitusluokka:	
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	104309 TURKU
Merkitty peruskartalle:	ei
Koordinaatit:	p: 6716003 i: 3230345 z: 15-20 m mpy
Koordinaattiselite:	viljelyröykkiön sijainti, mitattu peruskartalta
Pinta-ala:	-
Etäisyystieto:	4,4 km Naantalın kirkosta itään

Omistajatiedot

Alue tai rekisterikylä:	
Tila:	680-407-1-40 Pitkäperä
Omistaja 1:	Erkkilä Eva Maria
Omistaja 2:	Erkkilä Pekka Esko Juhani
Osoite:	Pitkänperäntie 49, 21120 Raisio
Lisätietoja:	

Arkistotiedot

Ei aiempia tietoja

Inventointi 2008

Aika:	Jouko Pukkila 26.5.2008
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Peruskarttaote 1:20 000
Digikuva:	DG 124

Kohdekuvaus

Pellon pientareella

Tutkimuskertomus

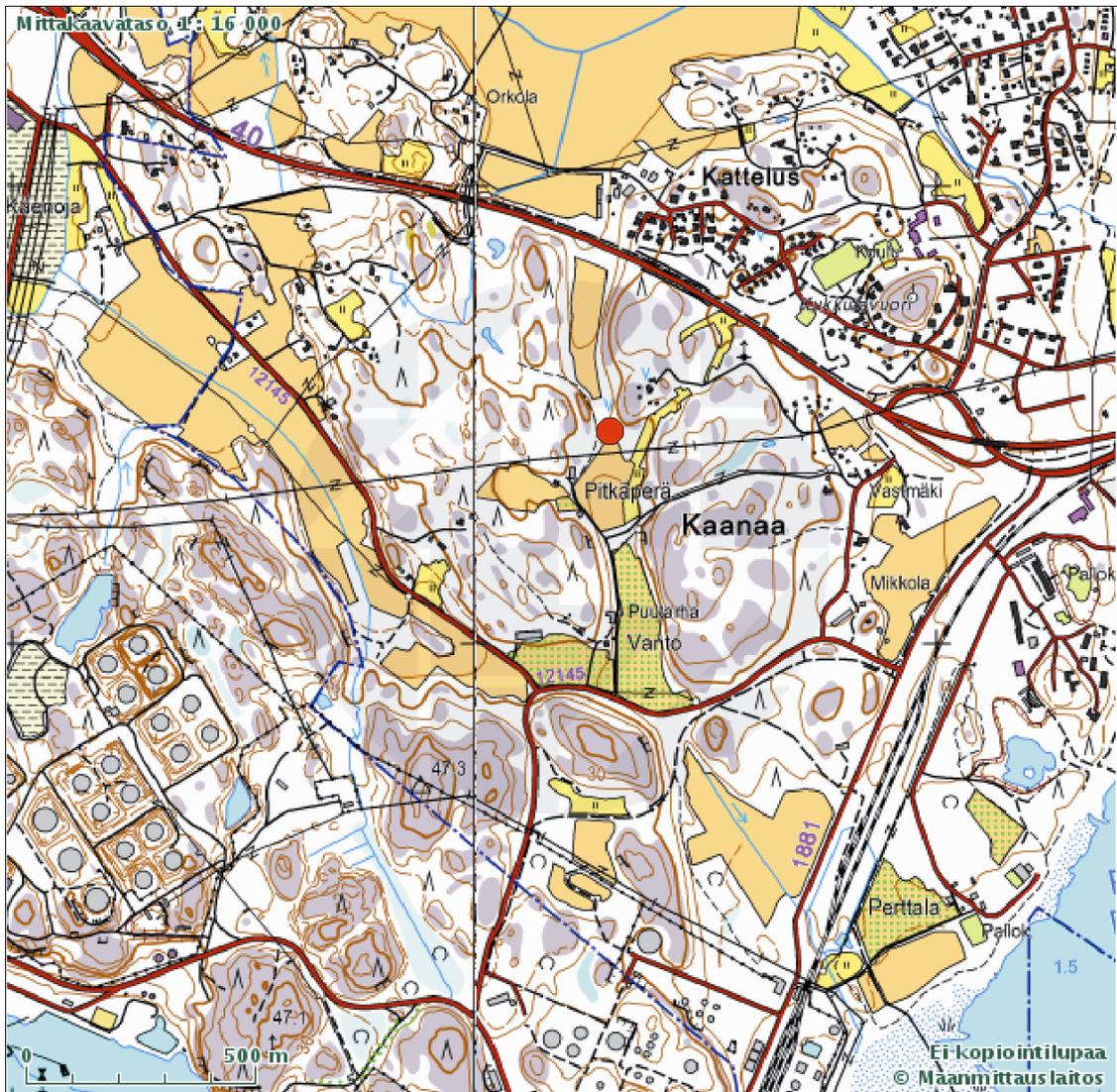
Sijainti ja maasto:

Pellon piennaraluetta, jota on muokattu voimakkaasti, mm. kaivamalla viemäri linja alueen läpi.

Kohteen kuvaus:

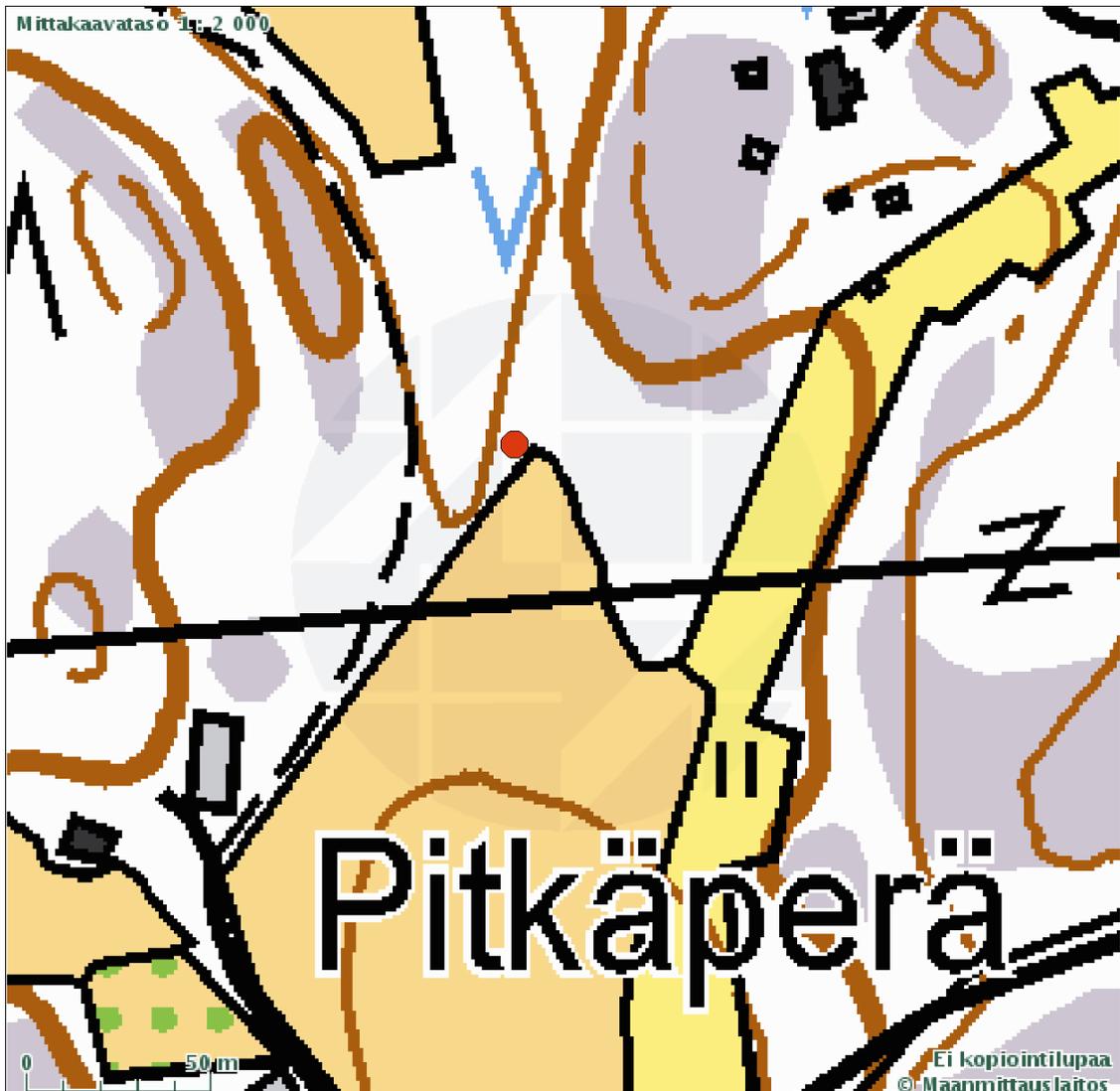
Noin 2 metriä pelto-ojasta on halkaisijaltaan 2 metrin laajuinen, muita hieman isomman kiven viereen koottu kasa kiviä.

Raisio
Pitkäperä 1
Peltoröykkiö

Raisio Pitkäperä 1. Sijaintikartta. Mk 1:16 000.
© Maanmittauslaitos.

Raisio
Pitkäperä 1
Peltoröykkiö

Raisio Pitkäperä 1. Yksityiskohtakartta. Mk 1:2000. © Maanmittauslaitos.

DG 124. Raisio Pitkäperä 1, peltoröykkiö. Kuvannut Jouko Pukkila 26.5. NE.

4.1.4. Raisio Pitkäperä 2

Perustiedot

MJ-tyyppi:	Röykkiöt
Tyyppin tarkenne:	Viljelyröykkiöt
Ajoitus:	historiallinen
Rauhoitusluokka:	
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	104309 TURKU
Merkitty peruskartalle:	ei
Koordinaatit:	p: 6715951 i: 3230379 z: 15-20 m mpy
Koordinaattiselite:	viljelyröykkiön sijainti, mitattu peruskartalta
Pinta-ala:	-
Etäisyystieto:	4,4 km Naantalın kirkosta itään

Omistajatiedot

Alue tai rekisterikylä:	
Tila:	680-407-1-40 Pitkäperä
Omistaja 1:	Erkkilä Eva Maria
Omistaja 2:	Erkkilä Pekka Esko Juhani
Osoite:	Pitkänperäntie 49, 21120 Raisio
Lisätietoja:	

Arkistotiedot

Ei aiempia tietoja

Inventointi 2008

Aika:	Jouko Pukkila 22.5.2008
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Peruskarttaote 1:20 000
Digikuva:	DG 125

Kohdekuvaus

Pellon pientareella

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

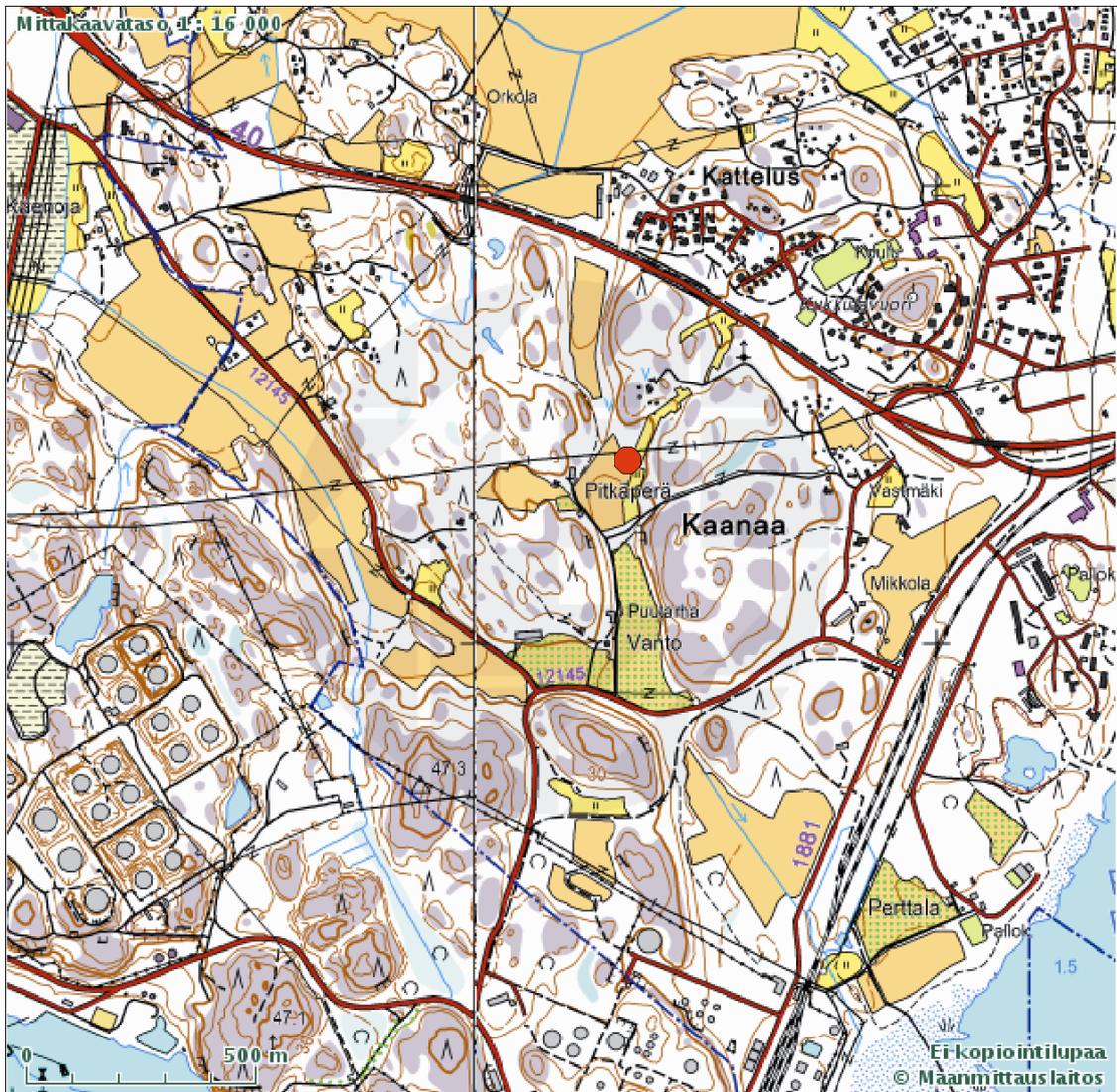
Hieman pellon pintaa ylempänä oleva heinittynyt piennar sähkölinjaa varten raivatun alueen tuntumassa.

Kohteen kuvaus:

Noin 1,5x3 m laajuinen peltoröykkiö, koottu 15-30 cm kokoisista kivistä, joita näkyy muuallakin röykkiön ympäristössä. Päälle on kasattu risuja.

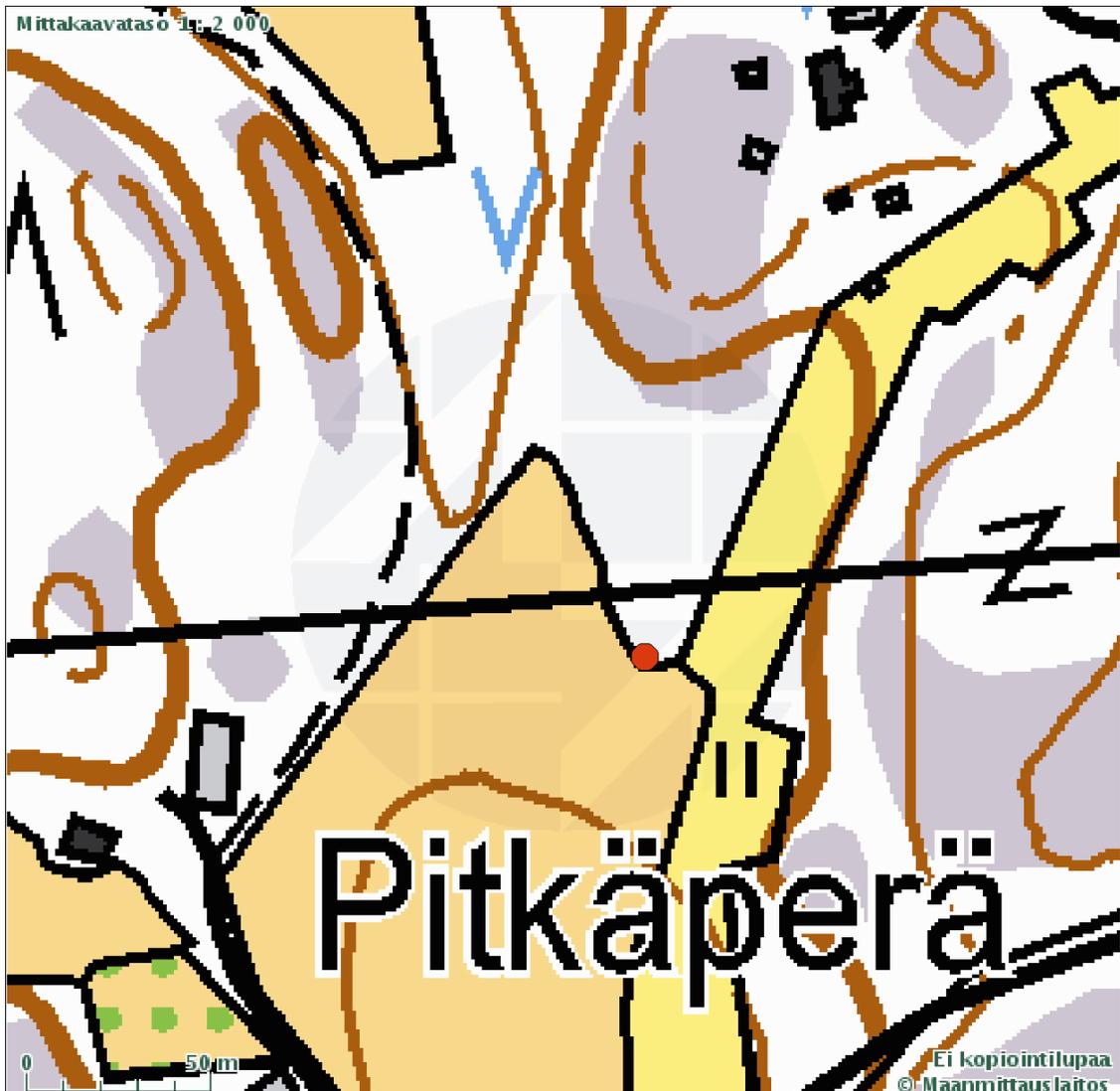

Raisio
Pitkäperä 2
Peltoröykkiö

Raisio Pitkäperä 2. Sijaintikartta. Mk 1:16 000.
© Maanmittauslaitos.

Raisio
Pitkäperä 2
Peltoröykkiö

Raisio Pitkäperä 2. Yksityiskohtakartta. Mk 1:2000. © Maanmittauslaitos.

Kuva DG 125. Raisio Pitkäperä 2, peltoröykkiö. Kuvannut Jouko Pukkila 26.5. NW.

4.1.5. Raisio Mäntylä

Perustiedot

MJ-tyyppi:	Kulttipaikat
Tyypin tarkenne:	lähteet
Ajoitus:	historiallinen
Rauhoitusluokka:	
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	104309 TURKU
Merkitty peruskartalle:	ei
Koordinaatit:	p: 6716565 i: 3229509 z: 10-15 m mpy
Koordinaattiselite:	viljelyröykkiön sijainti, mitattu peruskartalta
Pinta-ala:	-
Etäisyystieto:	3,4 km Naantalın kirkosta itään

Omistajatiedot

Alue tai rekisterikylä:	Kultaranta
Tila:	680-447-2-24 Mäntylä
Omistaja:	Miettinen Tiina Hannele
Osoite:	Vainiontie 5, 21120 Raisio
Lisätietoja:	

Arkistotiedot

Ei aiempia tietoja

Inventointi 2008

Aika:	Jouko Pukkila 27.5.2008
Löydöt:	-
Karttaotteet:	Peruskarttaote 1:20 000
Digikuva:	DG 126

Kohdekuvaus

Pellon pientareella

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

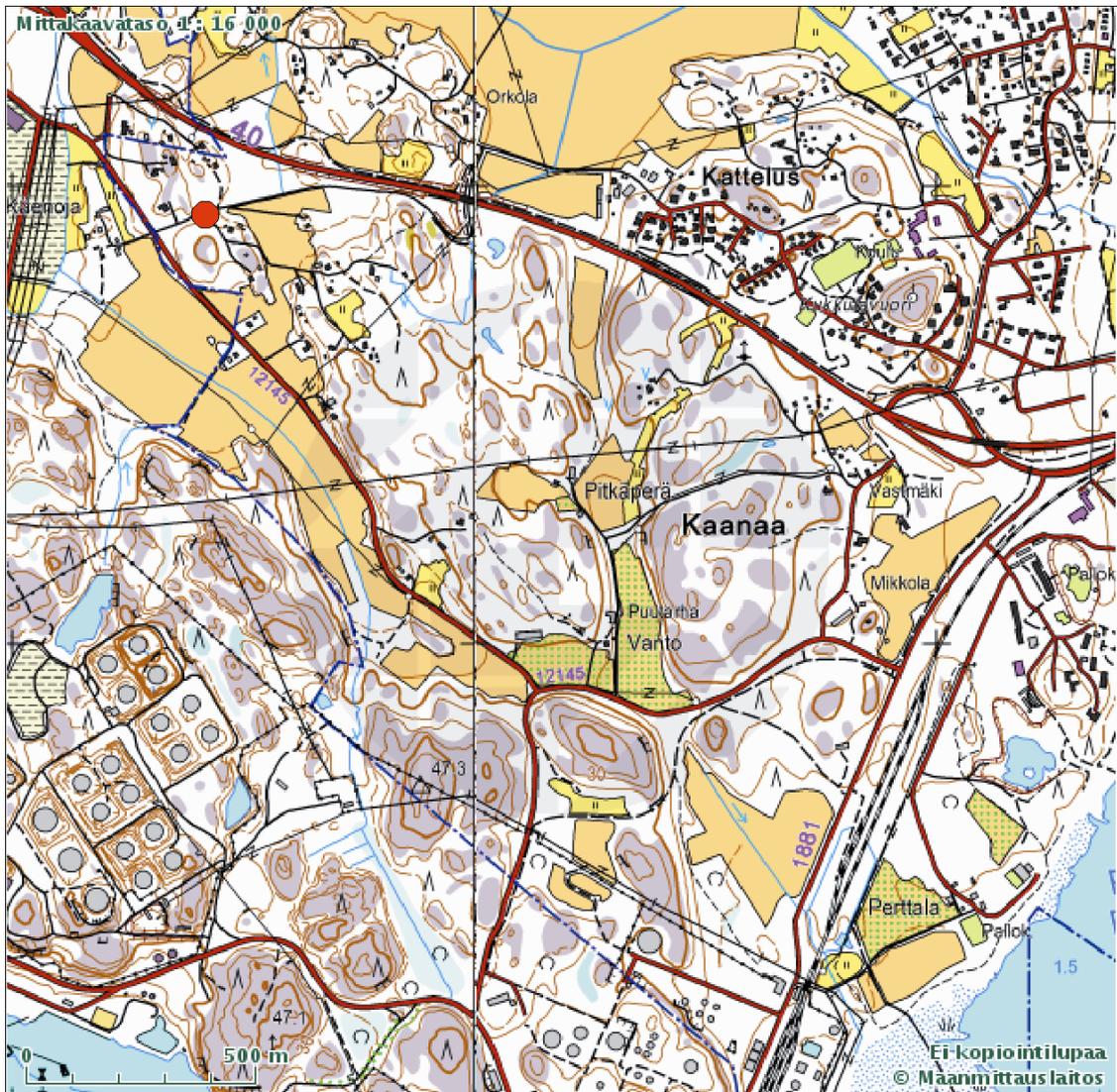
Teiden risteykseen jäävä kapea metsäinen kaistale, osittain rahkasammalta kasvava.

Kohteen kuvaus:

Sisähalkaisijaltaan n. 1,3 m laajuinen, reunoilta kivetty lähde. Sisäreunat on kivetty erikokoisilla, melko pienillä kivillä, enimmillään ainakin kolmeen kerrokseen. Lähde on tehty soisen kodan viereen ja sitä lienee tyhjennetty jokin aika sitten, ainakin vieressä on sammaloituneen savisen maan muodostama kumpare. Lähteen reunakivien yläpinta on maanpeittäjä, joten aivan uusi rakennelma ei ole. Päättellen kuitenkin siitä, ettei ladottu

seinämä näytä mistään kohtaan romahtaneen, ei kyseessä välttämättä kovin vanha rakennelma.

Raisio
Mäntylä
Kivetty lähde

Raisio Mäntylä. Sijaintikartta. Mk 1:16 000.
© Maanmittauslaitos.

Raisio
Mäntylä
Kivetty lähde

Raisio Mäntylä. Yksityiskohtakartta. Mk 1:2000. © Maanmittauslaitos.

Kuva DG 126. Raisio Mäntylä, reunoilta kivetty lähde. Kuvannut Jouko Pukkila 27.5. NE.

4.2. Muut kohteet

Muut inventoinnin aikana tehdyt havainnot esitellään seuraavassa hyvin lyhyesti, sillä kyseessä ovat joko uudet kohteet, epävarmat kohteet ja luontokohteita. Kohteista esitetään sijainti koordinaatteina, lyhyt kuvaus ja tarvittaessa valokuva.

4.2.1 Kiviröykkiö

Kooltaan n. 7x3/4 m laajuinen korkea kiviröykkiö tasamaalla hieman pellon päästä luoteeseen. Röykkiö on vailla kasvillisuutta ja siihen on kasattu myös mm. betonin kappaleita ja puutavaraa. Aivan uusi.

4.2.2. Maankaatopaikka?

Rinnemaastossa erottuva tasanne, jossa erottuu erikokoisia pyöreitä ja lohkokiviä. Näytekairassa erottuu 50 cm asti löysää humuspitoista hiekkamaata. Tasanteen yläosaan päättyy ylärinteestä tuleva oja, joka näyttää jatkuvan myös tasanteen alarinteen puolella. Oja on merkitty paaluin ja tasanteen kohdalla on jokin muu, sinipäinen paalu, jossa on merkintä ”paino 413”.

Jokin ihmisen aikaansaama muodostuma on kyseessä, kivistä ja löysästä maasta tulee mieleen uusi maankaatopaikka. Kuitenkaan paikalle ei johda ylhäältä tietä – alapuolella on kulkenut kartalla yhä näkyvä ajoura, joka nykyisellään on metsittynyt koko matkaltaan. Osa kivistä luontaisia, osa ajettuja – jälkimmäisissäkin on kookkaita kiviä.

4.2.3. Louhoskiviä?

Kallion alla maapohjalla, osittain kalliota vastaan on epämääräinen kasa kiviä, joista osa vaikuttaa lohkotuilta. Kalliossa ei näy louhimisjätteitä, mutta kalliorinteen laella kasan yläpuolella on jokunen hieman isompi kivi, joita on murtopinnoista päätellen voitu louhia.

4.2.4. Maanottopaikka?

Pellon, peltotien ja viemärikaivon rajaamalla joutomaalla on noin neljän metrin matkalla halkaisijaltaan 30-60 cm kokoisia kiviä osittain kasana, osittain ikään kuin vierekkäin. Kivien SSW-puolella on matala, muutaman neliön laajuinen kuopanne ja kyseessä lieneekin maan otto kotitarpeiksi. Muita mahdollisuuksia ovat peltoröykkiö (matkaa kymmenkunta metriä pellon reunaan), peltotien tekoon liittyvä tai viemärikaivon teossa syntynyt muodostuma.

4.2.5. Betoninen kivijalka

Läntisen linjausvaihtoehdon lounaispuolella olevan kallion keskiosassa, hieman lakialueesta lounaaseen on n. 8x3 m kokoinen rakennuksen betoninen kivijalka suurin piirtein NW-SE- suunnassa. SE- kulmassa on betoniset porrasaskelmat. Kivijalka sijaitsee kallioalueen reunassa niin, että laen puoleinen seinä on vain kymmenkaksikymmentä senttiä korkea ja vastapäinen seinä 3 metrin päässä on valettu jyrkähkөөn rinteeseen metrin korkuiseksi. Tällä lounaispuolella kallio laskeekin nopeasti ja muuttuu maapohjaiseksi alueeksi. Kymmenkunta metriä kivijalasta lounaaseen on pelto-ojan vieressä pari isoa betonista kaivon rengasta. Niiden perusteella oudosti sijoitettua rakennusta voi pitää saunana.

4.2.6. Vanha pelto

Tien vieressä oleva joutomaa-alue on ollut joskus osa viereistä peltoa, koska sillä näkyy yhä pelto-ojia ja maa on sekoittunut 25-30 cm syvyydelle.

4.2.7. Lähde

Yläosasta 2-2,5 m leveä ja vedenpinnan tasossa n. 1,3 m leveä lähde tai kaivettu vesikuoppa. Luonnonkohde?